

SINTEZA RAPORTULUI FINAL 2011

CONSTRUCTIA MEDIATICĂ A EUROPENIZĂRII CA PROBLEMĂ PUBLICĂ ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE A SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI. ACROMIN COMESTOS

Cod proiect ID_1033

I. Obiectivul general al proiectului și aria de cercetare

Scopul proiectului este studiul procesului de construcție mediatică a europenizării, într-o societate care a cunoscut un alt trend al modernizării decât multe dintre țările membre ale UE. Este ceea ce directorul de proiect a numit modernizarea tendențială.

Integrarea europeană este legată de cerințele cetățenilor privind construcția spațiului european în fiecare țară și la nivelul UE.

În anul 2011 s-a realizat cercetarea prin ancheta sociologică pe bază de chestionar pentru identificarea tipurilor de cerințe ale românilor cu privire la europenizare și a căilor prin care se transmit și se cunosc aceste cerințe

Obiectivele cercetării

1. cunoașterea direcțiilor de evoluție în România și Uniunea Europeană;
2. studiul influenței deciziilor Uniunii Europene asupra instituțiilor din România;
3. cunoașterea gradului de informare a românilor cu privire la aspectele generale ale Uniunii Europene (număr de state membre, instituțiile și simbolurile Uniunii Europene etc.);
4. cunoașterea efectelor aderării României la Uniunea Europeană asupra condițiilor de viață ale românilor;
5. cunoașterea gradului de încredere a românilor în instituțiile Uniunii Europene;
6. cunoașterea percepției respondenților cu privire la cele mai importante probleme cu care se confruntă societatea românească;
7. cunoașterea modului în care românii își percep viitorul ca cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene.

Instrumentul cercetării a fost un chestionar cu întrebări închise și deschise. Chestionarul a inclus și întrebări preluate din Eurobarometre, în scopul comparării cu

datele din cercetarea noastră. Chestionarul a fost completat de respondenți, la domiciliul lor, în prezența operatorului de teren.

Eșantionul este alcătuit 1119 persoane în vârstă de 18 ani și peste, rezidente în locuințe neinstituționalizate din toate localitățile urbane și rurale ale României.

Din Raportul privind cunoașterea cerințelor românilor față de Uniunea Europeană, prezentăm câteva concluzii.

Legitimarea acțiunilor Uniunii Europene presupune o conexiune ce poate fi stabilită între activitățile instituțiilor europene și așteptările cetățenilor. În cazul în care instituțiile Uniunii Europene nu se ocupă cu problemele de interes pentru cetățeni, aceștia din urmă vor fi reticenti să accepte constrângerile pe care aderarea la Uniunea le impune.

Atitudinile cetățenilor față de Uniunea Europeană sunt favorabile doar dacă prioritățile instituțiilor europene se înscriu în agenda lor și pot fi percepute numai în măsura în care le aduc beneficii concrete în viața personală și socială. Dezideratele legate de standardul de viață al populației și starea economică a țării sunt asociate cu influențele Uniunii Europene asupra societății românești. Percepția românilor despre beneficiile aderării la Uniunea Europeană se va schimba atunci când ei vor fi convinși că integrarea în Uniunea Europeană se concretizează în condiții de viață socială și personală conforme standardelor europene în cadrul societății românești.

Consumul mediatic a fost un ax important al cercetării, dat fiind că media rămâne un agent important al europenizării. În ceea ce privește relația concretă dintre consumul de emisiuni sau știri referitoare la Uniunea Europeană și identitatea europeană, rezultatele cercetării au arătat că nu există diferențe între respondenții autodeclarați „(și) europeni” și ceilalți respondenți. Deși „europenii” au dovedit un grad mai mare de cunoaștere a Uniunii Europene, ei nu au arătat un interes semnificativ mai mare față de știrile europene oferite de principale canale TV, publice sau private. O posibilă explicație este aceea că „europenii”, persoane cu un nivel de educație mai ridicat, obțin informații și din alte surse decât televiziunea, cum ar fi Internetul, ziarele sau revistele.

Cercetarea conturează un grup de respondenți, favorabili Uniunii Europene. Aceștia sunt predominant tineri, necăsătoriți, absolvenți de facultate, cu domiciliul în orașele foarte mari, de condiție materială ridicată. Nu există diferențe semnificative în această privință între persoanele care provin din mediul urban și persoanele care

provin din mediul rural, între bărbați și femei, români sau alte etnii. Putem spune că persoanele care s-au declarat „și europene” sunt și cei care percep beneficiile aderării la Uniunea Europeană, prin urmare identitatea civică este una pragmatică.

Datele obținute confirmă faptul că o informare adecvată a cetățenilor în legătură cu Uniunea Europeană este o condiție necesară, însă insuficientă a procesului de creare a unei identități comune. Dorința de a aparține Uniunii Europene a fost o constantă în spațiul public românesc în ultimele două decenii. Cu toate acestea, cetățenii români tind să devină tot mai pragmatici în evaluarea statului lor de cetățeni europeni.

Din punct de vedere al identității europene, cercetarea arată că majoritatea respondenților se simt numai români, identitatea europeană fiind practic ignorată. Există însă și un grup relativ important al celor care includ în definiția propriei identități dimensiunea europeană: se simt fie români și apoi europeni, fie europeni și apoi români, fie pur și simplu europeni. Rezultatele anchetei întreprinse au demonstrat faptul că identificarea unei identități europene poate fi mai degrabă asociată cu anumite caracteristici demografice (vârstă, educație, venit) și cu o atitudine pragmatică față de UE. Existența unei piețe libere, încurajarea libertății de a călători și dreptul de a munci reprezintă nu doar avantaje competitive în contextual actual al globalizării, dar și – cel puțin pentru cetățenii români – o cale de a întări sentimentul unei identități și apartenențe europene.

II. Obiectivele pentru anul 2011 au fost îndeplinite:

- a) A fost realizată cercetarea, prin ancheta sociologică pe bază de chestionar, pentru identificarea tipurilor de cerințe ale românilor cu privire la europenizare și a căilor prin care se transmit și se cunosc aceste cerințe. A fost elaborat Raportul privind cunoașterea cerințelor românilor față de Uniunea Europeană.
- b) A fost alcătuit Raportul final de cercetare *Constructia mediatică a europenizării ca problemă publică în contextul integrării europene a societății românești*.
- c) A fost elaborat volumul *Europenizarea societății românești și mass-media*, în curs de apariție la Editura Comunicare.ro.
- d) A fost upgradat website-ul proiectului <http://www.comunicare.ro/europenizare> și <http://www.europenizare.ro>

III. Activități ale tinerilor cercetători

Lector univ. dr. Nicoleta Corbu

Doamna Nicoleta Corbu a susținut teza de doctorat în 2009. A beneficiat de o bursă de cercetare Fulbright; Studii doctorale la James M. Cox Jr. Center for International Mass Communication Training and Research University of Georgia, USA, în anul universitar 2008 – 2009. Drept recunoaștere a calităților sale de cercetător a fost aleasă Secretar științific al Facultății de Comunicare și Relații Publice, Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Din anul 2009 este Directorul Centrului de Cercetare în Comunicare din cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice (SNSPA).

În 2010, în calitate de director executiv al Centrului de Cercetare în comunicare, a organizat, împreună cu parteneri americani de la Cox International Center, University of Georgia și Comisia Fulbright România Conferința Internațională *Globalization and Changing Patterns in the Public Sphere*, București, România,. În 2011, colaborarea s-a extins și, în septembrie a fost organizată în parteneriat (Centrul de Cercetare în Comunicare, Institut de la Communication, Lyon, Franța, Cox International Center, University of Georgia, SUA) Conferința internațională *Identity and Intercultural Communication*, București, 26-27 septembrie 2011.

Coautoare împreună cu Frunzaru Valeriu, Boțan Mădălina, Schifirneț Constantin la articolul „Stabilirea agendei publice referitoare la Uniunea Europeană: alegerile europarlamentare din 2009, în România”, *Revista Română de Sociologie*, 3-4, 301-320.

Coautoare împreună cu Frunzaru Valeriu, Boțan Mădălina la studiul „Dezbaterile electorale televizate ca surse de stabilire a agendei publice”, inclus în volumul *Europenizarea societății românești prin mass-media*, Editura Comunicare.ro.

Coautoare, împreună cu Valeriu Frunzaru și Mădălina Boțan, al capitolului „Identitatea europeană și televiziunea”, inclus în volumul *Europenizarea societății românești prin mass-media*, Editura Comunicare.ro.

Lector univ. drd. Alexandru Cărlan

A efectuat stagiul de cercetare la Universitatea Paul Sabatier, Toulouse, Franța, în cadrul laboratorului LERASS (specializat în cercetare pe domeniul științelor informării și ale comunicării), în perioada 1 martie -15 mai 2010. Doctorandul a studiat europenizarea ca problemă publică întrucât aceasta problemă este avansată în sfera publică în primul rând de către actori politici, într-un cadru de referință de tip politic, sau chiar electoral. Domnul Cărlan este și cercetător la Centrul de Cercetare in Comunicare din cadrul Facultatii de Comunicare și Relații Publice (SNSPA). Lucrează la finalizarea tezei de doctorat. În prezent este cercetător la Centrul de Cercetare in Comunicare din cadrul Facultatii de Comunicare și Relații Publice (SNSPA). Domnul Cărlan lucrează la finalizarea tezei de doctorat. A elaborat articolul „ Legitimând Europa, legitimați de Europa: construcția legitimării ca dublu joc în discursul candidaților la alegerile europarlamentare”, inclus în volumul *Europenizarea societății românești prin mass-media*, Editura Comunicare.ro.

Drd.Arthur Suci

Este doctorand, anul III, Școala Doctorală „Științele Comunicării, SNSPA. În februarie-septembrie 2011 a efectuat un stagiul de cercetare la Université Paris-Sorbonne IV. În prezent își redactează teza de doctorat. A elaborat articolul „Inversarea funcțională în relația UE-România. O perspectivă asupra alegerilor europene din 2007 și 2009”, inclus în volumul *Europenizarea societății românești prin mass-media*, Editura Comunicare.ro.

3. Participări la conferințe și articole publicate

Lucrări publicate, întocmite în cadrul proiectului CNCSIS în 2011:

1. Schifirneț, Constantin, „The Europeanization of the Romanian Society and the Tendency of Modernity”, *Journal of Comparative Research in Anthropology and Sociology*, Volume 2, Number 1, Spring 2011, pp. 211-227.
2. Schifirneț, Constantin „Tendency of modernity: A Type of Modernity without a Dominant Form”, *EuroPOLIS*, vol. 5, no.1/2011, pp. 41-67.
3. Schifirneț, C. (2011), „Europeanization, Identity and Mass Media in a Society of Tendency of Modernity”, In *European, National and Regional Identity. Proceedings of the international conference „European, National and Regional*

Identity”, organized in Oradea, 24-26 March 2011, Coordinators: Balogh, B., Bălătescu, S., Bernáth, K., Biró-Kaszás, É., Hatos A., Oradea: Editura Universității din Oradea, pp, 387-406.

4. Corbu, Nicoleta, Frunzaru, Valeriu, Boțan, Mădălina, Schifirneț, Constantin (2011), „Stabilirea agendei publice referitoare la Uniunea Europeană: alegerile europarlamentare din 2009, în România”, *Revista Română de Sociologie*, 3-4, 301-320.

Alte lucrări publicate în 2011:

1. Pricopie, Remus, Frunzaru, Valeriu, Nicoleta, Corbu, Ivan, Loredana, Bârgăoanu, Alina (2011) *Acces și echitate în învățământul superior din România. Dialog cu elevii și studenții*, București: Editura comunicare.ro, 2011.

2. Stavre, I. (2011). *Comunicare audiovizuală – aspecte ale europeanizării societății românești*, București: Editura Tritonic.

3. Dușa, Adrian, Frunzaru, Valeriu. (2011). Scala analog vizuală. O alternativă la scala de răspuns tip Likert, *International Review of Social Research*, nr.1, pp. 91-103.

4. Frunzaru, Valeriu și Ivan, Loredana. (2011). Atitudinea față de muncă în subcultura creativă. *Calitatea Vieții*, nr. 1, pp. 49-59.

Participări la conferințe internaționale în cadrul proiectului CNCSIS:

1. Schifirneț, C. (2011), „Europeanization, Identity and Mass Media in a Society of Tendency Modernity”, International conference „European, National and Regional Identity”, organizată de Universitatea Creștină Partium Oradea, Universitatea din Oradea și University din Debrece, Oradea, 24-26 martie 2011.
2. Schifirneț, Constantin. (2011), The impact of mass-media on europeanization in the society of tendency modernity, ESA 10th Conference „Social Relations in Turbulent Times European”, organizată de Sociological Association(ESA), University of Geneva și Swiss Sociological Association, Geneva, 7-10 septembrie
3. Frunzaru, Valeriu, Corbu, Nicoleta, Boțan, Mădălina (2011), „Construirea agendei publice referitoare la Uniunea Europeană în România”, Conferința anuală a cercetării de sociologie și asistență socială cu tema *Sociologii și societăți emergente*, organizată de Societatea Sociologilor din România (27-28 mai).

4. Frunzaru, Valeriu și Boțan, Mădălina, "In search of a European identity: the Romanian perspective" (2011), Conferința internațională Identity and Intercultural Communication, organizată de SNSPA, Institut de Communication Universite Lyon2, Cox International Center University of Georgia și Romania U.S. Fulbright Commission, Bucureșt, 26-27 septembrie.

Alte participări la conferințe în anul 2011:

1. Corbu, Nicoleta, Boțan, Mădălina, Bârgăoanu, Alina, Negrea, Elena (2011), „Framing European Issues in Romanian Media”, International Conference *The New World of Public Opinion Research World Association of Public Opinion Research*, organizată de World Association of Public Opinion Research - University of Amsterdam (AsCor) Amsterdam, Olanda. (21-23 septembrie)
2. Corbu, Nicoleta, Boțan, Mădălina (2011), „Framing of European News. The Coverage of the Schengen Case”, Conferință organizată de International Association for Media and Communication Research și Kadir Has University, Istanbul, Turcia. (13-17 iulie).
3. Funzaru, Valeriu, Corbu, Nicoleta, Pricopie, Remus și Ivan, Loredana, septembrie 2011, High School Pupils' Choice about College in Romania, ESA 10th Conference „Social Relations in Turbulent Times European”, organizată de Sociological Association(ESA), University of Geneva și Swiss Sociological Association, Geneva,7-10 septembrie
4. Funzaru, Valeriu, (2011), "Balance Participation on Safety and Health at Work in Romania", ESA 10th Conference „Social Relations in Turbulent Times European”, organizată de Sociological Association (ESA), University of Geneva și Swiss Sociological Association, Geneva,7-10 septembrie
5. Arthur Suciu (2011), „Différenciation et discours assumé: le rôle de l'auteur dans la construction du discours autonome” Conferința internațională *Identity and Intercultural Communication*, organizată de Centrul de Cercetare în Comunicare/SNSPA, Institut de la Communication/Universite Lyon 2, Cox International Center/University of Georgia and Romanian U.S. Fulbright Commision, București, 26-27 septembrie 2011.
6. Arthur Suciu (2011), „Private Speech Reported to the Heteronomous Speech of Society. The Case of E.M.Cioran”, Conferința internațională "Language,

literature and Cultural Policies-Details that matter”, organizată de The Department of British and American Studies of the University of Craiova; The English Department of the Ruhr University Bochum, (Germany); The English Department of the University of Burgundy, (France), Craiova, 7-9 Octombrie 2011.

DIRECTOR PROIECT,

Prof. univ. dr. Constantin Schifirneț